

Markkinat-tiedotteessa käsitellään ajankohtaisia listayhtiön tiedonantovelvollisuuden, tilinpäätösvalvonnan, arvopaperikaupankäynnin sekä sisäpiiriasioiden tulkintoihin ja sääntelyyn liittyviä asioita sekä valvonnan havaintoja. Tiedotteen julkaisee Finanssivalvonnan Markkina- ja menettelytapavalvonta.

Tässä tiedotteessa kerromme seuraavista aiheista:

■ Ajankohtaista ESMAssa	1
■ Muutoksia säännölliseen tiedonantovelvollisuuteen ja tietojen saatavilla pitoon – Muutokset voimaan 26.11.2015	2
■ Liputusvelvollisuus muuttuu merkittävästi 26.11.2015	4
■ Kansallisten tiedotevarastojen verkottaminen	7
■ Pääomamarkkinaunionia koskeva komission toimintasuunnitelma	7
■ Johtohenkilöiden lähipiiriin kuuluvien määritelmästä	8
■ ESMA:lta ohje listayhtiöiden taloudellisen raportoinnin tunnuslukuihin	9
■ ESMA julkaissut uusia valvontapäätöksiä	10
■ EFRAGin tilaisuus IFRS-raportoinnin käsitteellisestä viitekehyksestä	13
■ Listayhtiötilaisuudet	14
■ Seuraa Finanssivalvontaa Twitterissä	14

Ajankohtaista ESMAssa

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin ja -asetukseen liittyvä 2- ja 3-tason sääntely

ESMA on toimittanut syyskuun lopussa rahoitusvälineiden markkinat direktiiviin (MiFID II) ja -asetukseen (MiFIR) liittyvät tekniset standardit komissiolle.

ESMA valmistelelee vielä teknisiä täytäntöönpanostandardeja, jotka liittyvät kaupankäynnin keskeyttämiseen ja hyödykejohtannaisopimusten positioraportointiin. Lisäksi ESMA viimeistelee 3-tason ohjeita muun muassa monimutkaisista rahoitusvälineistä sekä sijoituspalvelun tarjoajan henkilöstön tieto- ja osaamisvaatimuksista.

Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen liittyvä 2- ja 3-tason sääntely

ESMA on toimittanut syyskuun lopussa markkinoiden väärinkäyttöasetukseen liittyvät tekniset standardit komissiolle.

Lisäksi ESMA valmistelelee 3-tason ohjeita muun muassa markkinatunnusteluista ja sisäpiirintiedon julkistamisen lykkäämisestä.

Arvopaperikeskuksia koskevaan asetukseen liittyvä 2-tason sääntely

ESMA on toimittanut syyskuun lopussa arvopaperikeskusasetukseen liittyvät tekniset standardit komissiolle.

Avoimuusdirektiivin muutokseen liittyvät tekniset standardit

ESMA on toimittanut komissiolle avoimuusdirektiiviin liittyvät tekniset standardit kansallisten tiedotevarastojen verkottamisesta. Lisäksi ESMA pyytää lausuntoja luonnoksesta teknisiksi standardeiksi listayhtiöiden tilinpäätösraportoinnin sähköisestä muodosta (XBRL-raportointi). Lausuntoja pyydetään 24.12. mennessä.

Paketoituja sijoitustuotteita koskevaan asetukseen liittyvä 2-tason sääntely

Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomitean (Joint Committee) Subcommittee on Consumer Protection and Financial Innovation valmistelee lausuntopyyntöä paketoituja sijoitustuotteita koskevaan asetukseen (ns. PRIIPS-asetus) liittyvistä teknisistä standardeista. Lausuntopyyntö on tarkoitettu julkaista arviolta marraskuussa.

Lisätietoja antaa

Ville Kajala, johtava asiantuntija, puhelin 010 831 5226.

Muutoksia säännölliseen tiedonantovelvollisuuteen ja tietojen saatavilla pitoon – Muutokset voimaan 26.11.2015

Arvopaperimarkkinalain (AML) muutokset tulevat voimaan 26.11.2015. Muutoksilla pannaan täytäntöön muun muassa avoimuusdirektiivin säännöllistä tiedonantovelvollisuutta koskevat muutokset. Liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden muutokset koskevat muun muassa luopumista neljännesvuosikatsausten ja johdon osavuotisen selvityksen julkistamisvaatimuksesta, tietojen saatavilla pitoaikoja sekä listayhtiön velvollisuutta julkistaa vuosittain maakontaaisesti maksut sellaisten valtioiden hallituksille, joissa ne toimivat. Lisäksi lain yleisiin periaatteisiin on lisätty vaatimus riittävien tietojen pitämisestä johdonmukaisesti sijoittajien saatavilla.

Johdonmukaisuuden vaatimus tasapuolisuuden rinnalle

AML 1:4 §:ään on lisätty vaatimus johdonmukaisesta riittävien tietojen saatavilla pidosta. Aikaisemmin laissa viitattiin vain tasapuoliseen tietojen saatavilla pitoon. Muutos korostaa johdonmukaisuuden periaatetta tiedottamisessa arvopaperimarkkinoille. Johdonmukaisuutta arvioidaan suhteessa liikkeeseenlaskijan aiempaan tiedottamiskäytäntöön.

On huomattava, että johdonmukaisuuden vaatimus ei estä liikkeeseenlaskijaa muuttamasta taloudellisten katsausten julkistamiskäytäntöään. Esimerkiksi, jos liikkeeseenlaskija siirtyy julkistamaan ainoastaan puolivuotiskatsauksen, se voi myöhemmin palata julkistamaan taloudellisia katsauksia puolivuotiskatsausta tiheämmin. Jos liikkeeseenlaskija päättää julkistaa myös neljännesvuosittaisia taloudellisia katsauksia, Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan johdonmukaista on, että katsausten julkistamiskäytäntöä ei tilikauden aikana muutettaisi tarpeettomasti. Finanssivalvonta suosittaa, että tieto taloudellisen raportointikäytännön muutoksista julkistettaisiin etukäteen.

Jatkossa velvollisuus julkistaa vain puolivuotiskatsaus

Muutosten myötä laista poistuu velvollisuus julkistaa osavuotiskatsaus tilikauden kolmelta ja yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta sekä velvollisuus julkistaa tilinpäätöstiedote. Myöskään johdon osavuotisia selvityksiä ei enää tarvitse julkistaa kolmelta ja yhdeksältä kuukaudelta laadittavien osavuotiskatsausten sijaan.

Sääntelyn muuttuminen ei estä liikkeeseenlaskijoita jatkosakin julkistamasta nykykäytännön mukaisia osavuosit-sauksia tai muita taloudellisia katsauksia. Liikkeeseenlaskija voi arvioida julkistettavan katsauksen sisällön esimerkiksi liiketoiminnan luonteen erityispiirteiden näkökulmasta. Raportoinnissa on kuitenkin otettava huomioon lain yleis-säännöksiin lisätty säännelyihin tietoihin liittyvä johdon-mukaisuusvaatimus, ja katsausten sisällön ei tulisi suuresti vaihdella tilikauden aikana, jotta sijoittajalla olisi mahdollisuus seurata yhtiön tiedottamista luotettavalla tavalla.

Raportoinnissa tulisi myös kiinnittää huomiota tiedotteiden otsikointiin. Jos liikkeeseenlaskija jatkossakin julkistaa nykyisen käytännön mukaisen osavuositkatsauksen, taulukko-osassa tulee kertoa, onko se laadittu IAS 34:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu IFRS-standardeihin. Niin sanottua sup-peaa taulukko-osaa, jonka sisältö määriteltiin aikaisemmin valtiovarainministeriön asetuksessa, ei enää ole. Puolivuo-sikatsauksen sisältövaatimukset eivät muutu. Katsauksen taulukko-osa laaditaan IAS 34:n mukaisesti.

Vaikka liikkeeseenlaskijalla ei ole enää jatkossa AML:n mu-kaisen säännöllisen tiedonantovelvollisuuden nojalla velvol-lisuutta julkistaa tilinpäätöstiedote-nimellä otsikoitua sään-nöllistä raporttia, liikkeeseenlaskijalla säilyy kuitenkin AML 6:4 §:n jatkuvan tiedonantovelvollisuuden nojalla velvollisuus julkistaa tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvät arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavat tiedot ilman aiheutonta viivytystä. Tämän tulostiedotteen on annettava oikea ja riittävä kuva liikkeeseenlaskijan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Hallituksen esityksen mukaan tiedotteella julkistettavat tiedot pitävät sisällään muun muas-sa voitonjakoehdotuksen ja lähiajan näkymät, jos niistä on päätetty.

Helsingin pörssi tulee säilyttämään säännöissään nyky-muotoisen tilinpäätöstiedotteen julkistamisvaatimuksen. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä mainittu AML:n mukainen julkistamisvelvollisuus täyttyy Helsingin pörssin edellyttämän tilinpäätöstiedotteen julkistamisella. On kuiten-kin huomattava, että tilinpäätöstiedotteen julkistaminen ei poista liikkeeseenlaskijan velvollisuutta julkistaa tarvittaessa esimerkiksi tulosvaroitus.

Taloudellisten katsausten julkistamismääräaika pitenee

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskeva julkistamisen määräaika pitenee neljään kuukauteen aiemman kolmen kuukauden sijasta. Muutosta sovelletaan heti lain voimaan tulon jälkeen, joten tilikaudelta 2015 julkistettavaan tilinpää-tökseen ja toimintakertomukseen voidaan soveltaa uutta määräaika. Määräajan muuttuminen tarkoittaa sitä, että Fi-nanssivalvonta ei enää jatkossa voi myöntää poikkeuslupaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen julkistamisajankohdan siirtämisestä, koska kirjanpitolain säännökset edellyttävät tilinpäätöksen laatimista samassa neljän kuukauden määrä-ajassa.

Puolivuosikatsaus on jatkossa julkistettava ilman aihee-tonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluessa katsauskauden päättymisestä aiemman kahden kuukauden sijasta. Finanssivalvonta pitää perusteltuna, että liikkeeseenlaskija soveltaisi tätä julkistamiskäytäntöä myös vapaaehtoisesti julkistamiinsa osavuosi- tai muihin taloudel-lisiin katsauksiin.

Säännelyjen tietojen saatavilla pitoaika pidennetään

Lain muutoksen jälkeen tilinpäätös, toimintakertomus, selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, tilintarkastuskerto-mus sekä puolivuositkatsaus on pidettävä liikkeeseenlaskijan internetsivuilla saatavilla vähintään 10 vuotta. Muita sään-nelyjä tietoja, esimerkiksi pörssitiedotteita, koskee edelleen viiden vuoden saatavilla pitoaika. Myös liikkeeseenlaskijan vapaaehtoisesti julkistamat kolmen ja yhdeksän kuukauden osavuositkatsaukset tai muut taloudelliset katsaukset olisi perusteltua pitää liikkeeseenlaskijan internetsivuilla saatavilla vähintään 10 vuotta, vaikka niitä koskeekin viiden vuoden saatavilla pitoaika. Liikkeeseenlaskijan ei kuitenkaan tarvitse lain voimaantullessa takautuvasti laittaa yli viisi vuotta van-hempia tietoja saataville internetsivuilleen.

Tiedotevaraston ylläpitäjän (Suomessa NASDAQ OMX Helsinki Oy) on pidettävä yleisön saatavilla tiedotevarastoon toimitetut edellä mainitut liikkeeseenlaskijan julkistamat tie-dot kymmenen vuoden ajan. Tiedotevaraston internetosoite on www.tiedotevarasto.com.

Selvitys eräistä maksuista valtioiden hallituksille

Kaivannaisteollisuutta tai aarniometsien puunkorjuuta harjoittavalle liikkeeseenlaskijalle tulee uusi velvollisuus julkistaa kerran vuodessa selvitys maksuista valtioiden hallituksille. Selvitys on julkistettava kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Selvityksen jakelua ja saatavilla pitoa koskevat samat säännökset, jotka koskevat muidenkin säänneltyjen tietojen julkistamista ja saatavilla pitoa.

Selvityksen yksityiskohtainen sisältö määritellään uudella erillislailla, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2016. Ensimmäisen kerran selvitys tulee antaa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavalta tilikaudelta eli käytännössä alkuvuodesta 2017.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sähköinen raportointiformaatti

AML 7:5 §:ään on lisätty vaatimus julkistaa tilinpäätös ja toimintakertomus komission teknisten sääntelystandardien mukaisesti. Standardeissa edellytetään, että tilinpäätös ja toimintakertomus julkistetaan sähköistä raportointiformaattia käyttäen (esimerkiksi XBRL). Standardit ovat parhaillaan konsultaatiolla, joka päättyy 24.12.2015. ESMAn on annettava standardit hyväksyttäväksi komissiolle vuoden 2016 loppuun mennessä. Standardien on määrä tulla voimaan 1.1.2020.

Helsingin pörssin sääntömuutokset

Helsingin pörssi on parhaillaan uudistamassa sääntöjään. Pörssin sääntöluonnoksen mukaan kolmen ja yhdeksän kuukauden osavuositarkastusten pakollisesta julkistamisesta luovutettiin, mutta pörssi tulisi edellyttämään tilinpäätöstiedotteen julkistamista nykyisen tapaan myös jatkossa.

Sääntömuutosten on tarkoitus tulla voimaan taloudellista raportointia koskevilta osiltaan 26.11.2015. Sääntömuutokset edellyttävät valtiovarainministeriön hyväksyntää.

Lisätietoja antavat

Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja, puhelin 010 831 5566 ja Minna Toiviainen, markkinavalvoja, puhelin 010 831 5219.

Liputusvelvollisuus muuttuu merkittävästi 26.11.2015

Arvopaperimarkkinalain (AML) muutokset muuttavat merkittävästi liputusvelvollisuutta koskevaa sääntelyä. Muutokset perustuvat avoimuusdirektiivin muutosdirektiiviin. Lainmuutos tulee voimaan 26.11.2015. Keskeisimmät muutokset liputusvelvollisuuteen ovat:

Liputusvelvollisuus poistuu

- osasta sopimuksia ja järjestelyjä, jotka toteutuessaan johtavat liputusrajan rikkoutumiseen (ks. tarkemmin jäljempänä)
- rahoitusvälineistä, jotka johtavat omistus- tai ääniosuuden vähenemiseen
- rahoitusvälineistä, jotka oikeuttavat hankkimaan myöhemmin liikkeeseen laskettavia uusia osakkeita.

Liputusvelvollisuus laajenee

- ns. käteisselvitettäviin johdannaissopimuksiin
- olemassa olevan ja tulevan omistuksen yhteismäärästä myös pelkkään "tulevaan omistukseen" (= rahoitusvälineisiin).

Liputusrajat ja liputusilmoituksen tekemisen määräajat säilyvät ennallaan. Liputusvelvollisuus syntyy edelleen erikseen sekä omistus- että ääniosuudesta. Myös poikkeukset liputusvelvollisuuteen säilyvät pääosin ennallaan. Poikkeusten laskusääntöjä on kuitenkin tarkennettu avoimuusdirektiivin nojalla annetuissa teknisissä standardeissa¹. Uutena poikkeuksena on arvopaperien vakauttamiseen (stabilointiin) liittyvä poikkeus.

Finanssivalvonta julkaisee uuden liputuslomakkeen verkkopalvelussaan ennen lain muutosten voimaantuloa.

Liputusvelvollisuuden synnyttävät osuudet

Liputusvelvollisuus voi jatkossa syntyä kolmessa eri "korissa":

Kori 1: Olemassa oleva omistus- ja ääniosuus (AML 9 luvun 5 ja 6 §). Tältä osin liputusvelvollisuus säilyy ennallaan.

Kori 2: Rahoitusvälineet (uusi AML 9 luvun 6 a §). Tähän koriin luetaan rahoitusvälineet, jotka oikeuttavat hankkimaan jo

¹ Komission delegoitu asetus (EU) 2015/761.

liikkeeseen laskettuja osakkeita tai johtavat sitä vastaavaan taloudelliseen asemaan. Rahoitusvälineet eivät ole tähän saakka olleet itsenäinen liputusvelvollisuuden synnyttävä peruste.

Kori 3: Olemassa olevan omistus- ja ääniosuuden ja rahoitusvälineiden yhteismäärä (eli korien 1 ja 2 yhteismäärä; uusi AML 9 luvun 6 b §). Tältä osin liputusvelvollisuuden piiri muuttuu voimassa olevan lain 9 luvun 5 §:n 2 momentin kumoamisen myötä.

Liputusvelvollisuus syntyy, kun omistus- tai ääniosuus missä tahansa korissa saavuttaa, ylittää tai alittaa liputusrajan. Liputusvelvollisuuden piiriin kuuluvat siten myös esimerkiksi tilanteet, joissa koriin 2 kuuluvat rahoitusvälineet toteutetaan osaketoimituksena ja omistus- ja ääniosuus siirtyy siten korista 2 koriin 1 rikkoen liputusrajan jommassakummassa korissa.

Osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön omistus- ja ääniosuuteen luetaan jatkossakin kaikissa koreissa kaikkien tämän määräysvaltaapiiriin kuuluvien omistus- ja ääniosuudet (AML 9 luvun 7 §).

Rahoitusvälineiden liputtaminen

Rahoitusvälineiden liputusvelvollisuus kohdistuu jatkossa vain sellaisiin rahoitusvälineisiin, jotka oikeuttavat hankkimaan jo liikkeeseen laskettuja osakkeita tai johtavat vastaavaan taloudelliseen asemaan. Kumottavaan AML:n 9 luvun 5 §:n 2 momentin säännökseen verrattuna liputusvelvollisuuden piiriin tulevat uutena rahoitusvälineet, jotka voidaan toteuttaa vain nettoarvon tilityksenä (ns. käteisselvitettävät johdannaiset). Toisaalta liputusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät kaikki rahoitusvälineet, jotka oikeuttavat myymään osakkeita tai jotka kohdistuvat myöhemmin liikkeeseen laskettaviin osakkeisiin.

Liputusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät jatkossa myös sellaiset sopimukset ja järjestelyt, jotka oikeuttavat hankkimaan jo liikkeeseen laskettuja osakkeita, mutta joita ei katsota rahoitusvälineeksi. Esimerkkejä tällaisista liputusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävistä järjestelyistä ovat uusiin osakkeisiin oikeuttavat vaihtovelkakirjat ja julkiseen ostotarjoukseen saadut hyväksynnät.

Rahoitusväline on määritelty sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 10 §:ssä. Määritelmä kattaa muun muassa AML:ssa tarkoitetut arvopaperit sekä erilaiset johdannaissopimukset,

kuten optiot, termiinit, takaisinostosopimukset ja hinnanosopimukset. Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että myös erilaiset yksittäisten osakkeenomistajien väliset sopimukset voivat taloudelliselta luonteeltaan täyttää rahoitusvälineen määritelmän ja tulla siten liputusvelvollisuuden piiriin. ESMA on julkaissut indikaatiivisen luettelon liputusvelvollisuuden piiriin kuuluvista rahoitusvälineistä.²

Silloin kun rahoitusväline voidaan toteuttaa toimittamalla osakkeet, rahoitusvälineeseen perustuva omistus- ja ääniosuus lasketaan osakkeiden täyden nimellismäärän perusteella. Käteisselvitettäviin johdannaisiin perustuva omistus- ja ääniosuus puolestaan lasketaan osakkeiden deltakorjatun määrän perusteella. Deltakorjauksessa käytettävistä periaatteista säädetään avoimuusdirektiivin nojalla annetuissa teknisissä standardeissa³. Rahoitusvälineen delta-arvo lasketaan käyttämällä rahoituslalla yleisesti käytettyjä johdannaisien hinnoittelumalleja. Teknisten standardien mukaan rahoitusvälineen delta-arvoa on seurattava ja deltakorjattu osake- ja äänimäärä laskettava päivittäin osakkeen päättöskurssin perusteella. Jos rahoitusvälineiden deltakorjattu määrä rikkoo liputusrajan suhteessa aiemmin liputettuun määrään, liputusrajan rikkoutuminen on liputettava.

Avoimuusdirektiivin nojalla annettujen teknisten standardien mukaan liputusvelvollisuuden piiriin kuuluviin rahoitusvälineisiin luetaan myös osakekoreihin tai indekseihin kohdistuvat rahoitusvälineet, jos

- osakekoriin tai indeksiin sisältyvät osakkeet edustavat vähintään yhtä prosenttia kohdeyhtiön äänistä (tai osakkeista) tai
- kohdeyhtiön osakkeiden painoarvo osakekorissa tai indeksissä on vähintään 20 prosenttia.

Liputukset sääntelyn muuttuessa

AML:n säännösten muuttuessa osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön liputettava omistus- ja ääniosuus saattaa saavuttaa, ylittää tai alittaa liputusrajan korissa 2 tai 3. Liputusrajan rikkoutuminen lain voimaantulon johdosta synnyttää liputusvelvollisuuden. AML:n siirtymäsäännöksen mukaan liputusilmoitus on tehtävä kuukauden kuluessa lain voimaantulosta (viimeistään 27.12.2015), jollei osuutta ole aiemmin julkistettu.

2 Linkki: http://www.esma.europa.eu/system/files/esma-2015-1598_indicative_list_of_financial_instruments.docx.

3 Komission delegeoitu asetus (EU) 2015/761.

Jos osakkeenomistajan osuus korissa 3 alittaa liputusrajan yksinomaan siksi, että sopimusten tai muiden järjestelyjen liputusvelvollisuus (nyk. AML 9:5.2) poistuu AML:n muutoksen yhteydessä, Finanssivalvonta katsoo, ettei tällaista liputusrajan alitusta tarvitse liputtaa. Näin esimerkiksi mahdollisena tulevana omistuksena aiemmin liputettua liikkeenlaskijan uusiin osakkeisiin oikeuttavaa vaihtovelkakirjalainaa ei tarvitse liputtaa alaspäin.

AML:n siirtymäsäännöstä sovelletaan vain lain voimaantuloa odottavien osuuksiin. Lain voimaantulon jälkeen tapahtuvat liputusrajojen rikkoutumiset tulee liputtaa lain mukaisesti ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään seuraavana kaupankäyntipäivänä.

Esimerkkejä rahoitusvälineiden liputusvelvollisuudesta

Esimerkki 1 – osaketoimituksena toteutettavat johdannaiset: Osakkeenomistajalla on 6 % kohdeyhtiön osakkeista ja äänistä. Hän hankkii osaketoimituksena toteutettavan ostoterminin, jonka kohteena on 6 % kohdeyhtiön osakkeista.

- Koska termiini toteutetaan osaketoimituksena, osake- ja äänimäärä lasketaan johdannaissopimuksen kohde-etutena olevien osakkeiden nimellismäärän perusteella. Osakkeenomistajan omistus- ja ääniosuus on siten 6 % korissa 1, 6 % korissa 2 ja 12 % korissa 3. Osakkeenomistajalle syntyy liputusvelvollisuus liputusrajan rikkomisesta koreissa 2 ja 3.

Esimerkki 2 – käteisselvitettävät johdannaiset: Osakkeenomistajalla on 6 % kohdeyhtiön osakkeista ja äänistä. Hän hankkii käteisselvitettävän osto-option, jonka kohteena on 10 % kohdeyhtiön osakkeista. Optio-oikeuden delta-arvo johdannaissopimuksen tekopäivänä on 0,2.

- Käteisselvitettävän optio-oikeuden kohteena olevien osakkeiden deltakorjattu määrä johdannaissopimuksen tekopäivänä on $0,2 * 10 \% = 2 \%$. Osakkeenomistajan omistus- ja ääniosuus on siten 6 % korissa 1, 2 % korissa 2 ja 8 % korissa 3. Koska uusia liputusrajoja ei rikota missään korissa, ei liputusvelvollisuutta synny johdannaissopimuksen tekohetkellä. Jos johdannaissopimuksen delta-arvo kasvaa sen voimassaoloaikana 0,4:ään, osakkeenomistajan omistus- ja ääniosuus kasvaa 4 %:iin korissa 2 ja saavuttaa 10 %:n liputusrajan korissa 3, mikä synnyttää liputusvelvollisuuden.

Esimerkki 3 – käteisselvitettävät johdannaiset: Osakkeenomistajalla on 4 % kohdeyhtiön osakkeista ja äänistä. Hän

tekee kohdeyhtiön osakkeista hinnanosopimuksen (Contract for Differences, CfD), joka oikeuttaa käteissuoritukseen osakkeen arvon noustessa. Hinnanosopimus kattaa 2 % kohdeyhtiön osakkeista.

- Hinnanosopimuksella on lineaarinen ja symmetrinen maksuprofiili, joten sen delta-arvo on 1. Osakkeenomistajan omistus- ja ääniosuus on siten 4 % korissa 1, 2 % korissa 2 ja 6 % korissa 3. Osakkeenomistajalle syntyy siten liputusvelvollisuus 5 % liputusrajan rikkomisesta korissa 3.

Esimerkkejä siirtymävaiheen liputuksista

Esimerkki 1: Osakkeenomistaja on liputtanut ennen lain muutosten voimaantuloa:

- Olemassa oleva omistus- ja ääniosuus 8 %
- Olemassa olevan ja mahdollisen tulevan omistus- ja ääniosuuden yhteismäärä 12 %; mahdollinen tuleva omistus (4 %) perustuu osaketermiineihin.

- Jos termiinien osuus lain voimaantulon hetkellä on edelleen alle 5 %, osakkeenomistajalle ei synny lain voimaantulon seurauksena liputusvelvollisuutta, koska korien 1 ja 3 omistukset on jo julkistettu aiemmin.
- Jos rahoitusvälineiden osuus lain voimaantulon hetkellä on ylittänyt 5 % (esim. 2 % lisäys termiineissä tai 2 % edestä käteisselvitettäviä johdannaisia), liputusrajan ylitystä korissa 2 ei ole aiemmin julkistettu. Osakkeenomistajan on kuukauden kuluessa lain voimaantulosta liputettava lain voimaantuloa odottavien osuuksien omistus.

Esimerkki 2: Osakkeenomistaja on liputtanut ennen lain muutosten voimaantuloa:

- Olemassa oleva omistus- ja ääniosuus 8 %
- Olemassa olevan ja mahdollisen tulevan omistus- ja ääniosuuden yhteismäärä 19 %; mahdollinen tuleva omistus (11 %) perustuu vaihtovelkakirjaan, joka oikeuttaa liikkeenlaskijan uusiin osakkeisiin.

- Liputusvelvollisuus ei lain voimaantulon jälkeen enää ulotu uusiin osakkeisiin oikeuttaviin rahoitusvälineisiin, joten osakkeenomistajalla on omistus- ja ääniosuuksia vain korissa 1. Tämä osuus on aiemmin liputettu, joten liputusvelvollisuutta ei synny.

Lisätietoja antaa

Ville Kajala, johtava asiantuntija, puhelin 010 831 5226.

Kansallisten tiedotevarastojen verkottaminen

ESMA perustaa kotisivuilleen portaalin (European Electronic Access Point, EEAP), jonka kautta on mahdollista hakea listayhtiöiden pörssitiedotteita jäsenvaltioiden kansallisista tiedotevarastoista. Tiedotteet löytyvät niillä kielillä, joilla ne on julkistettu. Tiedotevarastojen verkottamisen yhtenä tavoitteena on tarjota käyttäjille nopea pääsy liikkeeseenlaskijoiden julkistamiin säännelyihin tietoihin, parantaa pienten liikkeeseenlaskijoiden näkyvyyttä sijoittajille ja näin edistää rajan yli tapahtuvaa sijoittamista. Portaalien on tarkoitus olla käytettävissä vuoden 2018 alussa.

ESMA on toimittanut komissiolle tiedotevarastojen verkottamista koskevan standardiluonnoksen 28.9.2015. Luonnos on saatavilla ESMAn kotisivuilla osoitteessa http://www.esma.europa.eu/system/files/2015-1460_-_esma_final_report_on_draft_rts_on_eeap.pdf. Standardiluonnos koskee pääasiassa kansallisille tiedotevarastoille asetettavia teknisiä vaatimuksia, mutta osalla standardin vaatimuksista on vaikutusta myös liikkeeseenlaskijan pörssitiedottamiseen. ESMAn ehdotuksen mukaan liikkeeseenlaskijan tunnistamista (LEI)¹ ja säännelyjen tietojen luokittelua koskevat standardin vaatimukset tulisivat voimaan jo 1.1.2017, jotta tiedotevarastojen verkon asianmukainen toiminta varmistettaisiin 1.1.2018 alkaen.

Liikkeeseenlaskijan pörssitiedottamiseen vaikuttavista asioista annetaan myöhemmin tarkempaa ohjeistusta.

Lisätietoja antaa

Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja, puhelin 010 831 5566.

Pääomamarkkinaunionia koskeva komission toimintasuunnitelma

Euroopan komissio julkisti 30.9.2015 pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman.¹ Pääomamarkkinaunionin luominen on yksi Junckerin komission keskeisistä tavoitteista. Toimintasuunnitelman julkistamista edelsi kevään 2015 aikana pidetty konsultaatio komission vihreästä kirjasta.

Pääomamarkkinaunionin tavoitteena on edistää yritysten pääoman hankintaa, lisätä ja monipuolistaa rahoituksen lähteitä sekä edistää pääomamarkkinoiden tehokkuutta. Pääomamarkkinaunioni tukee osaltaan myös EU:n työllisyys-, kasvu- ja investointiohjelmia.

Komissio esittää toimintasuunnitelmassaan 33 eri toimenpiteitä, jotka on tarkoitus toteuttaa vuosien 2015–2018 aikana. Toimenpiteet kohdistuvat seuraaviin asiakokonaisuuksiin

- Innovaatioiden, start up -yritysten ja listaamattomien yritysten rahoitus
- Julkisille pääomamarkkinoille tulon helpottaminen
- Sijoittaminen pitkäaikaisiin, infrastruktuuri- ja kestävä kehityksen hankkeisiin
- Vähittäis- ja instituutiosijoittajien sijoitusten edistäminen
- Pankkien kyky tukea taloutta
- Jäsenvaltioiden rajat ylittävän sijoitustoiminnan edistäminen.

Toimintasuunnitelmassa on myös muita kuin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä. Osana toimintasuunnitelmaa komissio tekee myös arvion viime vuosien finanssialan sääntelyn kokonaisvaikutuksista.

Lisätietoja antaa

Ville Kajala, johtava asiantuntija, puhelin 010 831 5226.

¹ LEI-tunnus (Legal Entity Identifier) on kansainvälinen yhteisötunnus, joka on tarkoitettu finanssimarkkinoilla toimivien sekä kaikkien johdannaissopimuksia käyttävien yritysten ja yhteisöjen tunnistamiseen.

¹ Linkki: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0468>.
Linkki: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0468>.

Johtohenkilöiden lähipiiriin kuuluvien määritelmästä

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) keskeisiä muutoksia käsiteltiin kesäkuussa julkaistussa Markkinat-tiedotteessa, Markkinat 1/2015, http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Markkinat/Documents/Markkinat_1_2015.pdf.

Johtotehtävissä toimivan henkilön lähipiiri määritellään MAR 3 artiklan 26)-kohdassa. Säännöksen mukaan johtohenkilön lähipiiriin kuuluvat

- a. puoliso tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti puolisoa vastaava kumppani
- b. kansallisen lainsäädännön mukaisesti huollettavana oleva lapsi
- c. sukulainen, joka on asunut samassa taloudessa vähintään vuoden ajan kyseisen liiketoimen toteuttamisajankohtana
- d. oikeushenkilö, trust tai henkilöyhtiö, jonka johtotehtäviä hoitaa johtotehtävissä toimiva henkilö tai edellä a-, b-, c-kohdassa tarkoitettu henkilö tai joka on tällaisen henkilön välittömässä tai välillisessä määräysvallassa tai joka on perustettu tällaisen henkilön hyväksi tai jonka taloudelliset edut ovat suuressa määrin samat kuin tällaisen henkilön taloudelliset edut.

Edellä mainitun MAR 3 artiklan 26d)-kohdan tulkinnasta on herännyt keskustelua. Kysymys on noussut lähinnä siitä, katsotaanko lähipiiryhtiöiksi kaikki yhtiöt, joissa listayhtiön sisäpiiriläinen on johtotehtävissä (hallituksen / hallintoneuvoston / johtoryhmän jäsen) vai edellytetäänkö tämän lisäksi omistusta tai muuta taloudellista yhteyttä. Finanssivalvonta on tiedustellut muiden jäsenvaltioiden valvojien tulkintoja d)-kohdasta. On ilmennyt, että MAR:n eri kieliversioissa on tulkinnanvaraisuutta. Joidenkin kieliversioiden mukaan johtohenkilön tai hänen lähipiiriinsä kuuluvan henkilön toimiminen johtotehtävissä toisessa oikeushenkilössä, trustissa tai henkilöyhtiössä täyttäisi MAR 3 artiklan 26d)-kohdan lähipiiriin kuulumisen määritelmän ja eräiden kieliversioiden mukaan edellytyksenä olisi sekä johtotehtävien hoitaminen että välitön tai välillinen määräysvalta.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että EU-asetusta tulkitaan yhdenmukaisesti kaikissa jäsenmaissa ja on tämän vuoksi

vienyt asian ESMAan mahdollisia toimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö on myös esittänyt kysymyksen säännöksen tulkinnasta komissiolle. Asian käsittely on vielä kesken. Finanssivalvonta antaa lisätietoja asian ratkettua.

Lisätietoja antaa

Pia Ovaska, lakimies, puhelin 010 831 5296.

ESMAlta ohje listayhtiöiden taloudellisen raportoinnin tunnuslukuihin

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA on julkistanut 30.6.2015 listayhtiöiden taloudellisessa raportoinnissa esitettäviä vaihtoehtoisia tunnuslukuja (alternative performance measures, APM) koskevan ohjeen. Ohjeen tavoitteena on edistää eurooppalaisten liikkeeseenlaskijoiden antaman taloudellisen informaation läpinäkyvyyttä, tasapuolisuutta ja vertailukelpoisuutta. Ohjeen käännökset julkaistiin 5.10.2015, ja ne ovat saatavilla ESMAn kotisivuilta osoitteesta <http://www.esma.europa.eu/system/files/2015-esma-1415fi.pdf> suomeksi ja <http://www.esma.europa.eu/system/files/2015-esma-1415sv.pdf> ruotsiksi.

ESMAN ohje tulee voimaan 3.7.2016. Sitä sovelletaan tämän jälkeen vaihtoehtoisin tunnuslukuihin, jotka sisältyvät liikkeeseenlaskijan julkistamiin säännelyihin tietoihin, kuten toimintakertomukseen, osavuositarkastukseen ja pörssitiedotteisiin, sekä esitteisiin. Ohje ei kuitenkaan koske vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jos ne on esitetty tilinpäätöksessä. Ohjeessa tilinpäätöksellä tarkoitetaan vuositilinpäätöstä tai puolivuotiskatsausta ja muita kausittaisia taloustietoja, jotka on laadittu sovellettavan tilinpäätösnormiston mukaisesti ja jotka liikkeeseenlaskijat tai esitteestä vastuulliset julkistavat avoimuusdirektiivin tai esitedirektiivin mukaisesti.

ESMA-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten ja liikkeeseenlaskijoiden tai esitteestä vastuullisten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan näitä ohjeita. Finanssivalvonta arvioi parhaillaan ESMAn ohjeen vaikutuksia liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuutta ja arvopaperien tarjoamista ja listalleottoa koskeviin Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin. Finanssivalvonnan on ilmoitettava ESMAlle 7.12.2015 mennessä, tuleeko se noudattamaan ohjetta.

ESMA tulee ohjeistamaan kansallisia valvojia ohjeen noudattamisen yhdenmukaista valvontaa varten.

Mikä on vaihtoehtoinen tunnusluku

ESMAN ohjeissa vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin sovellettavassa tilinpäätösnormistossa (IFRS) määriteltä tai nimetty taloudellinen tunnusluku. IFRS-

normiston mukaisia taloudellisia tunnuslukuja ovat tyypillisesti liikevaihto, voitto tai tappio tai osakekohtainen tulos.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ovat siten esimerkiksi liiketulos, tulos ennen kertaluonteisia eriä, tulos ennen korkoja, veroja ja poistoja (EBITDA), kassaperusteinen tulos, nettovelkaantuneisuus, orgaaninen kasvu tai samankaltaiset tunnusluvut, jotka viittaavat laajan tuloslaskelman, taseen tai rahavirtalaskelman oikaistuihin eriin.

Mitä tietoja liikkeeseenlaskijan on annettava

ESMAN ohjeen mukaan vaihtoehtoiset tunnusluvut tulisi määrittellä ja ne tulisi nimetä selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti. Niillä tulisi olla tarkoituksenmukaiset nimet, jotka kuvastavat niiden sisältöä ja laskentaperustetta, jotta vältetään harhaanjohtavan tiedon antamiselta käyttäjille. Eriä ei esimerkiksi tulisi nimetä virheellisesti kertaluonteisiksi, harvinaisiksi tai epätavallisiksi. Esimerkiksi aikaisempiin kausiin vaikuttaneiden erien, jotka vaikuttavat myös tuleviin kausiin, voidaan ohjeen mukaan vain harvoissa tapauksissa katsoa olevan kertaluonteisia, harvinaisia tai epätavallisia (kuten uudelleenjärjestelykulut tai arvonalentumistappiot).

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan liikkeeseenlaskijoilla on jatkossa edelleen mahdollisuus esittää esimerkiksi uudelleenjärjestelykuluilla tai muilla vastaavan tyyppisillä erillä oikaistuja tunnuslukuja. Huomiota tulisi kuitenkin kiinnittää oikaisuerien asianmukaiseen nimeämiseen, ja oikaisulaskelmat tulisi esittää mahdollisimman selkeästi.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut tulisi täsmäyttää lähimpään tilinpäätöksessä tai osavuositarkastuksessa esitettyyn tunnuslukuun. Jos täsmäytystä ei voi suoraan ottaa näistä, täsmäytyksen tulisi osoittaa, miten luku on laskettu. Jos vaihtoehtoinen tunnusluku on suoraan tunnistettavissa tilinpäätöksestä, täsmäytystä ei ohjeen mukaan tarvita. Vaihtoehtoisille tunnusluville tulisi myös esittää vertailuluvut, ja niiden määrittämisen tulisi olla johdonmukaista.

Jatkossa tunnuslukujen käyttöä tulisi myös selostaa. Selostuksesta tulisi käydä muun muassa ilmi, miksi yhtiö uskoo, että vaihtoehtoinen tunnusluku tarjoaa hyödyllistä tietoa taloudellisesta asemasta rahavirroista tai taloudellisesta tuloksesta sekä siitä tarkoituksesta, jota varten kyseis-

tä vaihtoehtoista tunnuslukua käytetään. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi korostaa IFRS-tunnuslukujen kustannuksella, esimerkiksi ne eivät saisi viedä sijoittajien huomiota pois tilinpäätöksessä esitetyistä tunnusluvuista.

Noudattaminen viittaamalla on mahdollista

Esitteitä lukuun ottamatta ohjeissa esitetyt esittämisperiaatteet voidaan korvata suoralla viittauksella toisiin aikaisemmin julkaistuihin asiakirjoihin, jotka sisältävät nämä vaihtoehtoisia tunnuslukuihin liittyvät tiedot ja jotka ovat nopeasti ja helposti käyttäjien saatavilla. Yhtiö voi esimerkiksi viitata internetsivuilla saatavilla olevaan tilinpäätökseen, jonka yhteydessä on esitetty ESMA:n ohjeen mukaiset tiedot.

Lisätietoja antavat

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija, IFRS, puhelin 010 831 5355 ja
Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja, puhelin 010 831 5566.

ESMA julkaissut uusia valvontapäätöksiä

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA on julkaissut seitsemännentoista koosteen eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen tekemistä valvontapäätöksistä, joista Finanssivalvonta on laatinut tämän tiivistelmän. Finanssivalvonnan suomenkielisen tiivistelmän tarkoituksena on lisätä tietoisuutta eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen toimenpiteistä. Linkki julkaistuihin päätöksiin löytyy tämän artikkelin lopusta. Julkaistavat valvontapäätökset koskevat IFRS-standardien soveltamistapauksia, joissa on havaittu soveltamisen epäyhtenäisyyttä tai jotka ovat tilinpäätöksen laatimisen kannalta olennaisia ja kiinnostavia. Valvontapäätökset eivät ole yleisiä IFRS:n tulkintoja, vaan kunkin valvontapäätöksen taustalla on kyseiseen yksittäistapaukseen liittyviä erityispiirteitä.

Velan kuolettaminen (päätös 0115–01)

Yhtiö tarjoaa pankkipalveluja institutionaalisille sijoittajille. Vuonna 2008 se laski liikkeelle velkakirjoja, joiden oli määrä erääntyä vuonna 2013. Ennen velkakirjojen erääntymisajankohtaa yhtiö ennusti, että sen rahavarat eivät tule riittämään velkakirjojen lunastamiseen. Yhtiö sopi velkakirjojen haltijoiden kanssa järjestelystä, jonka mukaan yhtiö luovutti 33 % kokonaan omistamansa tytäryrityksen A osakkeista velkakirjoja vastaan.

Järjestelyn tekohetkellä velan kirjanpitoarvo oli 8 000 rahayksikköä. 33 %:n osuus A:n osakkeista oli kirjanpitoarvoltaan 5 000 rahayksikköä. Käypä arvo oli ulkopuolisen arvioitsijan mukaan 8 500 rahayksikköä. Preemio osakkeiden kirjanpitoarvon ja käyvän arvon välillä perustui tarpeeseen kuolettaa velka, koska yhtiö ei pystynyt lunastamaan velkakirjoja alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Yhtiö sovelsi päätökseen analogisesti IFRIC 19:ää, joka käsittelee velan kuolettamista laskemalla liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Yhtiö kirjasi erotuksen 500 rahayksikköä velan kirjanpitoarvon (8 000 rahayksikköä) ja osakkeiden käyvän arvon (8 500 rahayksikköä) välillä tappioksi IAS 39.41:n mukaisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuus yhtiössä lisääntyi 5 000 rahayksiköllä. 3 500 rahayksikköä kirjattiin omaan pääomaan eikä tulosvaikutteisesti. IAS 27.30–31:n mukaan yhteisön on kirjattava suoraan omaan pääomaan mää-

rä, jolla määräysvallattomien omistajien osuuteen tehtävä oikaisu poikkeaa maksetun tai saadun vastikkeen käyvästä arvosta.¹

Valvoja oli yhtiön kanssa samaa mieltä tilinpäätöskäsittelystä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonalentuminen (päätös 0115-02)

Yhtiö sijoitti listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin. Yhtiö luokitteli osakkeet myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja arvosti ne käypään arvoon. IAS 39.61:n mukaan osakkeesta kirjataan arvonalentuminen, jos käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen lasku alle hankintamenon osoittaa sen arvon alentuneen.

Yhtiö määrittä merkittäväksi käyvän arvon alentumiseksi sijoituksen käyvän arvon laskun, joka oli enemmän kuin suhteellinen arvon alentuminen relevantissa osakemarkkinaindeksissä. Tämän seurauksena arvonalentumisia ei kirjattu niissäkään tapauksissa, joissa käyvän arvon absoluuttinen lasku oli 60–70 % hankintamenosta. Yhtiön mukaan pitkäaikainen arvon alentuminen tarkoitti 3–5 vuoden aikana tapahtuvaa laskua. Yhtiö arvioi olosuhteita eikä välttämättä kirjannut arvonalentumisia, vaikka toinen kriteereistä täyttyi.

Valvoja oli eri mieltä yhtiön kanssa. Valvojan mukaan yhtiön harkinta merkittävästä tai pitkäaikaisesta käyvän arvon laskusta ei ollut kohtuullista, ja arvonalentumisia rahoitusvaroista olisi tullut kirjata.

IAS 39.67:n mukaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän käyvän arvon vähennys kirjataan tuloslaskelmaan, kun on objektiivista näyttöä omaisuuserän arvon alentumisesta. Koska IAS 39 ei määrittele raja-arvoja merkittäväälle tai pitkäaikaiselle käyvän arvon vähentymiselle, olisi yhtiön tullut valvojan mielestä määrittää raja-arvot esimerkiksi muiden käytössä olevien ohjeistusten ja vallitsevan markkinakäytännön perusteella. Valvojan näkemystä tuki ESMAn tekemä selvitys rahoituslaitosten tilinpäätöksistä.²

1 IFRS 10:ssä vastaavat kappaleet ovat 23 ja B96.

2 Review of Accounting Practices – Comparability of IFRS Financial Statements of Financial Institutions in Europe. Raportti löytyy osoitteesta http://www.esma.europa.eu/system/files/2013-1664_report_on_comparability_of_ifrs_financial_statements_of_financial_institutions_in_europe.pdf.

Rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon (päätös 0115-03)

Yhtiö sijoitti listattujen ja listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin. Listattujen yhtiöiden osakkeiden käyvät arvot perustuvat markkinahintoihin toimivilla markkinoilla ja arvostusmenetelmiin silloin, kun toimivia markkinoita ei ollut. Yhtiö arvioi markkinoiden aktiivisuutta määrättyjen kriteerien avulla. Yhtiö arvioi, että listattujen yhtiöiden A, B ja C osakkeilla ei ollut toimivia markkinoita.

Markkinoiden aktiivisuutta arvioidessaan yhtiö laski erilaisia suhdelukuja ja vertasi niitä mm. seuraaviin mittareihin

- päivittäisten kauppohen vasta-arvo on alempi kuin CU 50 000
- päivittäisten osto- ja myyntinoteerausten väli on 3 % tai korkeampi.

Valvojan mukaan markkinat olivat toimivat ja osakkeiden käypänä arvona olisi tullut käyttää markkinahintoja.

IFRS 13.77:n mukaan toimivilla markkinoilla noteerattu hinta antaa luotettavinta näyttöä käyvästä arvosta, ja sitä on käytettävä käyvän arvon määrittämiseen oikaisemattomana aina, kun se on saatavilla. IFRS 13 A:n mukaan toimivat markkinat ovat markkinat, joilla omaisuuserää tai velkaa koskevia liiketoimia toteutuu riittävän usein ja niiden volyyymi on riittävän suuri, jotta hinnoittelutietoa saadaan jatkuvasti. IFRS 13 B37 määrittelee tekijöitä, joita on arvioitava, kun instrumentin kaupankäynnin volyyymi tai taso on laskenut merkittävästi. Valvojan mukaan yhtiö ei kerännyt tarpeeksi tietoa voidakseen arvioida markkinoiden toimivuutta. Tästä syystä yhtiön tietojen perusteella ei ollut mahdollista todeta, olivatko markkinat toimivat. Lisäksi huolta herätti se, että arvostusmenetelmillä saadut osakkeiden käyvät arvot olivat huomattavasti markkinahintoja korkeammat.

Käyvän arvon määrittäminen liiketoimintojen yhdistämisessä (päätös 0115-04)

Yhtiö hankki liiketoiminnot A, B ja C vuonna 2012. Hankitut liiketoiminnot sisälsivät enimmäkseen aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä. Yhtiö käytti hankintalaskelmissa varojen käypänä arvona jälleenhankinta-arvoa. Hankittujen varojen ja velkojen käyvät arvot olivat hankintamenoihin nähden korkeat. Yhtiön mukaan kyseessä olivat edulliset kaupat, ja kustakin hankinnasta kirjattiin tuotto. Yhtiön mukaan

alhaisiin kauppahintoihin vaikutti se, että markkinatilanne oli vaikea ja että monet yhtiöt halusivat yleisestikin markkinoilla ylimääräisistä tase-eristä eroon. Toisaalta yhtiö uskoi myöhemmin joutuvansa tekemään lisäinvestointeja ja kirjaamaan tappioita.

Valvoja oli eri mieltä yhtiön kanssa. Varojen korkea käypä arvo hankintalaskelmassa johtui valvojan mukaan pikemminkin laskentavirheestä kuin edullisesta kaupasta. Valvojan mukaan yhtiön olisi tullut varmistua arvostuksen oikeellisuudesta ja siinä käytetyistä oletuksista. Yhtiö ei ottanut jälleenhankinta-arvossa huomioon käyttöomaisuusinvestointeja eikä lisäinvestointeja, vaikka valvojan mukaan lähtevät rahavirrat olisi tullut huomioida laskelmassa. IFRS 13 BC39:n mukaan myyntihinnan tulee sisältää oletukset hyödykkeeseen liittyvistä tulevaisuuden kassavirroista. Lisäksi IFRS 13B8:n ja B9:n mukaan hankintameno perustuvan lähestymistavan tulee kuvata rahamäärää, joka tarkasteluhetkellä tarvittaisiin omaisuuserän toimintakapasiteetin korvaamiseen (jälleenhankinta-arvo).

Tilinpäätöksen esittäminen (päätös 0115-05)

Yhtiö esitti laajassa tuloslaskelmassa osuuden pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta tai tappiosta. Osuus sisälsi merkittävän aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvän arvonalentumisen. Yhtiö esitti kyseisen erän erillisenä laajassa tuloslaskelmassa. Se perusteli asiaa IAS 1.29:llä, jonka mukaan luonteeltaan tai tarkoitukseltaan erilaiset erät tulee esittää tilinpäätöksessä erillisinä. Näin ollen yhtiön esittämä osuus tuloksesta ei sisältänyt alaskirjausta.

Valvojan mukaan osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta olisi tullut esittää yhdellä rivillä IAS 1.82(c):n mukaisesti. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisällytynyt alaskirjaus sisältyy osuuteen osakkuus- ja yhteisyrityksistä eikä sitä valvojan mukaan voi esittää erillisenä.

Lisäveloitusten tilinpäätöskäsittely pitkäaikaishankkeissa (päätös 0115-06)

Koneenrakennusta harjoittava yhtiö sovelsi IAS 11:n mukaista valmistusasteen mukaista tuloutusta. Tuotot perustuivat kiinteähintaisiin sopimuksiin. Hankkeiden viivästyessä yhtiölle muodostui lisäkuluja ja sopimussakkoja. Sopimussakkojen vuoksi yhtiö harkitsi lisäveloitusten tekoa asiakkailleen. Yhtiön mukaan tämä oli perusteltu syy jättää sopimussakot kirjaamatta. Yhtiö arvioi näiden olevan ehdollisia velkoja, ja niiden kirjaamatta jättäminen olevan toimialan

yleisen käytännön mukainen menettely.

Yhtiö kirjasi sopimussakot kuluksi seuraavalla tilikaudella. Valvojan mielestä sopimussakot olisi kuitenkin tullut kirjata sillä tilikaudella, kun ne syntyivät. Sopimussakkojen nettottaminen lisäveloituksista saatavia tuloja vastaan ei ollut IAS 11:n mukaista. IAS 11.25:n mukaan tulot ja menot kohdistetaan toisiinsa. Lisäksi IAS 11.14:n mukaan asiakkaalta saatavien lisäveloitusten määrittämiseen liittyy paljon epävarmuutta, koska neuvottelujen lopputulosta ei voi tietää täysin varmasti.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumistestaus (päätös 0115-07)

Yhtiö toimii kaivosteollisuudessa. Se aktivoi osan mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoista ja suoritti niiden arvonalentumistestauksen lisenssikohtaisesti.³ Yhtiö oli aiemmin hankkinut kaasun etsintää varten lisenssin yhdessä kaasuvaramon omistajien kanssa. Etsinnöissä kävi kuitenkin ilmi, että kaasuvaramo olisi liian pieni hyödynnettäväksi, ja lisäporaukset aiheuttaisivat lisää kustannuksia sekä muutoksia yhtiön kaivostoiminnan harjoittamiseen. Lisäporauksia ei tehty.

Vuonna 2011 tehdyn arvonalentumistestauksen mukaan lisenssin käyttöarvo oli 50 % korkeampi kuin kirjanpitoarvo, ja näin ollen arvonalentumista ei kirjattu.

Valvojan mukaan lisenssin arvo olisi pitänyt kirjata alas, koska yhtiön oletukset käyttöarvon laskennassa eivät olleet IAS 36.33(a):n mukaan järkeviä eikä perusteltuja. Yhtiö teki arvonalentumistestauksen kerran vuodessa, vaikka IFRS 6.20:n mukaiset tosiseikat ja olosuhteet viittasivat arvonalentumiseen sekä tarpeeseen tehdä testaus useamminkin kuin kerran vuodessa. Uusia porauksia ei ollut suunniteltu tai budjetoitu. Lisäksi yhtiön ja varannon omistajien kesken oli eriäviä näkemyksiä varannon hyödynnettävyydestä.

Englanninkieliset, laajemmat lyhennelmät valvontapäätöksistä ovat luettavissa Finanssivalvonnan verkkopalvelussa osoitteessa <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/Julkaisut/EECS/Pages/Default.aspx>.

Lisätietoja antaa

Kati Pajunen, tilinpäätösasiantuntija, IFRS, puhelin 010 831 5424.

3 Successful efforts method.

EFRAGin tilaisuus IFRS-raportoinnin käsitteellisestä viitekehyksestä

EFRAG¹ järjesti yhdessä IASB:n kanssa koulutus- ja kuulemistilaisuuden Helsingissä 14.10.2015 konsultaatiolla olevasta IFRS-standardien käsitteellisestä viitekehyksestä. EFRAG järjestää vastaavanlaisia tapahtumia Euroopan eri maissa. Tarkoituksena on saada aikaan keskustelua ja näkemyksiä IASB:n ehdotuksesta.

IASB julkaisi viitekehyselähdotuksen *Conceptual Framework for Financial Reporting* toukokuussa 2015. Käsitteellisen viitekehysten uudistaminen priorisoitiin vuoden 2011 agendakonsultaatiolla IASB:n kärkihankkeeksi. Käsitteellinen viitekehys on tärkeässä roolissa, koska se luo pohjan itse IFRS-standardien ja -tulkintojen kehittämistyölle. Kommentointiaika ehdotukseen päättyi 25.11.2015.

Tapahtumassa puhuivat EFRAGin asiantuntija Rasmus Sommer sekä videoyhteyden kautta IASB:n asiantuntijat, joista tilaisuuden ajan yhteydessä olivat Rachel Knubley ja Daniela Marciniak.

Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa KPMG Oy:n kanssa. Tilaisuudessa oli kaikkiaan noin 40 osallistujaa, jotka edustivat pääasiassa listayhtiöitä, tilintarkastajia, valvojaa ja akateemista maailmaa.

IASB:n uusi ehdotus selventää, täydentää ja päivittää olemassa olevaa käsitteellistä viitekehystä

Olemassa olevan IFRS-standardien käsitteellisen viitekehysten antoi IASB:n edeltäjä, IASC², vuonna 1989. Käsitteellistä viitekehystä uudistettiin vuonna 2010, jolloin IASB ja USA:n tilinpäätösstandardeja antava elin FASB³ julkaisivat yhteistyössä viitekehysten kaksi ensimmäistä osaa, *yleiseen käyttöön tarkoitetun taloudellisen raportoinnin tavoitteet* sekä *hyödyllisen taloudellisen informaation laadulliset ominaisuudet*.⁴ Toukokuussa 2015 pelkästään IASB:n antama

1 EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) on yksityisoikeudellinen elin, joka laatii IFRS-sääntelymuutoksiin kommenttikirjeet IASB:lle Euroopan näkökulmasta ja avustaa komissiota IFRS-standardien hyväksymisessä Euroopan lainsäädännöksi.

2 IASC = International Accounting Standards Committee.

3 FASB = Financial Accounting Standards Board.

4 Sittemmin IASB:n yhteistyö FASB:n kanssa on tässä hankkeessa päättynyt.

ehdotus käsitteelliseksi viitekehykseksi sisältää kahdeksan osa-aluetta

1. Yleiseen käyttöön tarkoitetun taloudellisen raportoinnin tavoite
2. Hyödyllisen taloudellisen informaation laadulliset ominaisuudet
3. Tilinpäätös ja raportoiva yhteisö
4. Tilinpäätöksen perustekijät
5. Kirjaaminen ja poiskirjaaminen
6. Arvostus
7. Esittäminen
8. Pääoma ja sen säilyttämisen käsitteet.

Aikaisemmin jo annettuja osia ehdotetaan joiltain osin täydennettäväksi. Ensinnäkin, taloudellisen raportoinnin tavoitteeksi ehdotetaan lisättäväksi stewardship-käsite. Sen tarkoituksena on, että tilinpäätöksen käyttäjät pystyvät arvioimaan johdon kykyä hoitaa sille uskottuja resursseja. Toiseksi, tilinpäätöksen laadullisiin ominaisuuksiin sisältyvään puolueettomuuden käsitteeseen ehdotetaan lisättäväksi varovaisuuden käsite. Kolmanneksi, arvostamista koskeva epävarmuus ehdotetaan lisättäväksi merkityksellisyyden alatekijäksi.

Uusina annetaan lausunnolle muut osa-alueet, joissa määrittellään tilinpäätöksen rooli ja raportoivan yhteisön käsite, uudistetaan tilinpäätöksen varojen ja velkojen määritelmät sekä määrittellään varojen ja velkojen kirjaamis- ja poiskirjaamiskriteerit. Nykyisin niukkoja arvostamisperusteita laajennetaan merkittävästi. Uutena osa-alueena viitekehykseen ehdotetaan sisällytettäväksi taloudellisten raporttien esittämistä koskevat periaatteet.

Keskustelu tilaisuudessa oli vilkasta

Tilaisuudessa keskusteltiin yleisesti viitekehysten merkityksestä, stewardship- ja varovaisuuden käsitteistä, omaisuus-erän ja velan määrittelmistä, kirjaamisperiaatteista, arvostamisesta ja tuloksellisuuden käsitteestä. IASB:n edustaja kävi ensin läpi ehdotusta, jonka jälkeen EFRAG esitteli alustavat kommenttinsa ja perustelut, mikäli oli eri mieltä. Tilaisuus-

nessa keskusteltiin paljon ja osapuolet nostivat esille aitoja huoliaan. Muun muassa oman ja vieraan pääoman luokitte-
lua koskevien periaatteiden puuttuminen itse viitekehuksesta
ja niiden siirtäminen äskettäin aloitettuun oman pääoman
ehtoisia instrumentteja koskevaan tutkimusprojektiin koettiin
hankalaksi.

Säätelyn eteneminen

IASB:n tavoitteena on antaa uudistettu käsitteellinen viite-
kehys vuoden 2016 tai 2017 aikana. Tilaisuuden materiaali
löytyy Finanssivalvonnan verkkopalvelusta: http://www.fiva.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/Julkaisut/Documents/EFRAG_Outreach_Helsinki_14102015.pdf.

Lisätietoja antavat

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija, IFRS,
puhelin 010 831 5355 ja
Kati Pajunen tilinpäätösasiantuntija, IFRS,
puhelin 010 831 5424.

Listayhtiötilaisuudet

Listayhtiöiden taloudellisen raportoinnin infotilaisuus järjes-
tään 2.12.2015 sekä 7.12.2015.

Tämän vuoden listayhtiötilaisuus muodostuu kahdesta
erillisestä kokonaisuudesta, joista ensimmäisessä käsitellään
IFRS-taloudellista raportointia ja toisessa tiedonantovelvolli-
suuteen, johdon liiketoimien ilmoittamiseen ja julkistamiseen
sekä liputukseen liittyviä asioita.

Kutsut listayhtiötilaisuuteen lähetetään lähempänä tilaisu-
den ajankohtaa listayhtiöiden talousjohtajille sekä muille
sidosryhmien edustajille.

Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssialan keskusliitto, Kes-
kuskauppakamari ja Työeläkevakuuttajat TELA järjestävät
18.12.2015 listayhtiöille tilaisuuden, jossa Finanssivalvonta
on mukana kertomassa muun muassa muutoksista listayhti-
öiden tiedonantovelvollisuuteen, listayhtiön johdon liiketoimi-
en ilmoittamisesta ja julkistamisesta sekä liputusvelvollisuu-
den muutoksista.

Seuraa Finanssivalvontaa Twitterissä

Finanssivalvonta visertää muun muassa ESMAn lausunnois-
ta ja lausuntopyyntöistä tiillään [Twitter.com/FIN_FSA](https://twitter.com/FIN_FSA).

Liity seuraajiin!

Lisätietoja antaa

Markkina- ja menettelytapavalvonta, puhelin 010 831 5585.